

TAGASIPÖÖRDUJAD

TEABELEHT

Eesti riik toetab siit välja rännanud ning pikka aega välismaal elanud inimeste ja nende järeltulijate naasmist Eestisse ja siin kohanemist. Üle kümne aasta väljaspool Eestit elanud inimesi, kellel on Eesti kodakondsus või välismaalase pass, nimetatakse tagasipöördujateks.

Et paremini mõista probleeme, mis tagasipöördujatel kohanemisel tekivad, uuriti Eesti ühiskonna lõimumise monitooringus 2020. aastal (EIM 2020) esimest korda ka seda sihtrühma.

Eestisse naasmise levinuimad põhjused on emotsionaalsed ja perega seotud. Nii nimetas 45% tagasipöördujatest asjaolu, et tunneb end Eestis koduselt, ja 36% tõi esile perega seotud põhjused, näiteks perega ühinemise, abiellumise või pereliikme eest hoolitsemise. Ligikaudu veerand tagasipöördujatest on tulnud Eestisse pensionipõlve pidama.

KOHANEMINE EESTIS

Tagasipöördujad tunnevad end üldiselt Eestis hästi. Põhiosa neist on kohanemisprotsessiga rahul (eestlastest 90%, teistest rahvustest 82%) ja nad tunnetavad Eestiga tugevat sidet.

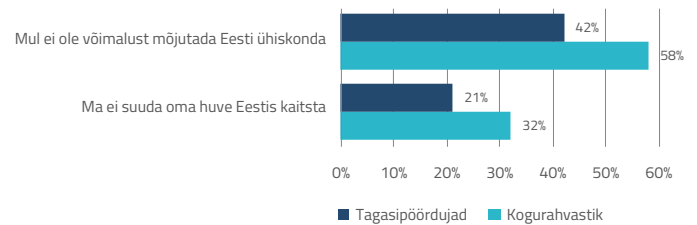
Kohanemisel saavad tagasipöördujad kõige rohkem abi sugulastelt, sõpradelt ja teistelt lähikontaktidelt, samal ajal kui riigi pakutavaid tugiteenuseid on neist kasutanud ainult 8%. Suurem osa tagasipöördujatest seega neid teenuseid kas ei vaja või pole nendega kursis.

OSALEMINE ÜHISKONNAELUS

Uuringus osalenud tagasipöördujad on kogu Eesti rahvastikust isegi veidi optimistlikumad oma võimalustes osaleda siinses ühiskonnaelus.

Näiteks kui kogu rahvastikust on kolmandik elanikke seisukohal, et ei suuda oma huve kaitsta, siis tagasirändajatest arvab nii ainult viiendik. Ka oma võimalustes mõjutada ühiskonda on tagasipöördujad märksa lootusrikkamad. Samal ajal kasutas tagasipöördujatest võimalust käia valimas viimastel parlamendivalimistel tunduvalt väiksem osa (45%) kui kogu Eesti valijaskonnast (63%).

Joonis 1. Suhtumine ühiskonnaelus osalemisse, tagasipöördujad vs. kogu rahvastik.

Allikas: EIM 2020

RAHULOLU TEENUSTE KÄTTESAADAVUSEGA

Riigi pakutavate teenustega on tagasipöördujad suuresti rahul. Nad hindavad Eesti ametlike toimingute ja menetluste kvaliteeti kõrgemalt (87%) kui ülejäänud rahvastik (80%), nagu ka korrakaitset ja turvalisust (94% vs. 86%).

Kogu rahvastikust veidi vähem on nad rahul sotsiaalabi ja hooldusteenuste kättesaadavusega (65% vs. 73%). Tagasipöördujate kohanemist ja sisseelamist toetavate teenuste kättesaadavusega on rahul 58% nendega kokku puutunud tagasipöördujatest.

Peaaegu kõikide teenuste puhul on rahulolijaid Ida-Virumaal elavate tagasipöördujate seas märksa vähem kui Tallinnas ja mujal Eestis elavate tagasipöördujate hulgas. Erand on ainult sotsiaalabi ja hooldusteenused, millega on Ida-Virumaale elama asunud tagasipöördujad keskmisest rohkem rahul.

ERINEVUSED RAHVUSE ALUSEL

Tuleb arvestada, et tagasipöördujad ei ole ühtlane rühm: nagu Eesti rahvastikus üldiselt nii ilmnevad ka nende lõimumisnäitajates rahvuse alusel märkimisväärsed erinevused.

Eestlastest tagasipöördujad on nii kuuluvustunde, ühiskonnaelus osalemise kui ka teenustega rahulolu suhtes tunduvalt optimistlikumad kui teisest rahvusest tagasipöördujad.

Näiteks teenuste puhul põhjustab teisest rahvusest tagasipöördujate seas rahulolematust nende ebapiisav eesti keele

oskus. Nii tunnevad neist peaaegu pooled (48%), et teenuste kohta ei ole piisavat teavet neile sobivas keeles, ja 38% leiab, et teenuseid ei osutata neile sobivas keeles.

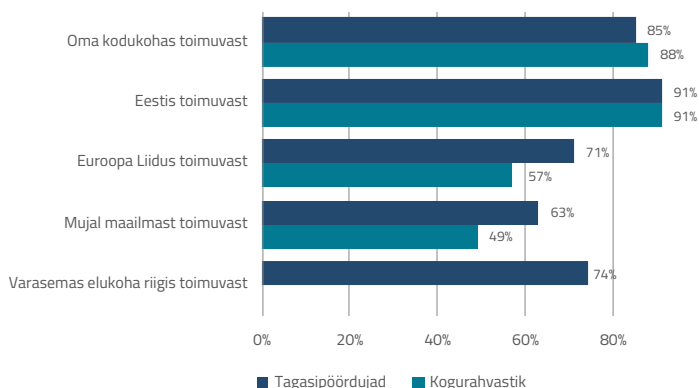
INFORMEERITUS

Tagasipöördujad on nii oma kodukohas kui ka laiemalt Eestis toimuvast hästi informeeritud ning nad hoiavad end kursis ka oma eelmises elukohariigis toimuvaga.

Rohkem kui pooled tagasipöördujad on hästi kursis ka Euroopa Liidu ja muu maailma sündmustega. Selle poolest erinevad nad tugevalt kogu Eesti rahvastikust, kes on nendest teemadest palju vähem informeeritud.

Peale traditsiooniliste meediakanalite kasutavad tagasipöördujad rohkesti sotsiaalmeediat.

Joonis 2. Hinnang enda informeeritusele (vastused „Väga hästi“ ja „Pigem hästi“), tagasipöördujad vs. kogu rahvastik %.

Allikas: EIM 2020

Valdav osa (95%) tagasipöördujatest tunneb end Eestis hästi. Suurem osa neist näeb ka oma tulevikku Eestiga seotuna: 40% ei soovi kindlasti asuda püsivalt elama mujale riiki ja 33% pigem ei soovi seda. Ainult 2% tagasipöördujatest on kindlad, et soovivad Eestist püsivalt lahkuda.